

«Taguty» Erdoganyň gözünden okamak

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 26 январа, 2025

"Taguty" Erdoganyň gözünden okamak «TAGUTY» ERDOGANÝŇ GÖZÜNDEŇ OKAMAK

Konserwativ (dindar) gatлага ýakyn belli işewürleriň biri bilen gürrüňdeş bolupdym. Ol kapitalizmi öwýärdi, menem kapitalizmiň açlygyň we garyplygyň baş jogapkäridigi baradaky pikirlerimi aýdýardym. Soňra şeýle diýdim:

– Netijede kapitalizm siziň dünýäňize-de ters, emma sizem üýtgediňiz. Ebu Zere serediň ýa-da Ibn Halduna.

Işewür dostumam:

– Abdyrahman ibn Awf hem bar. Hawa, olam baýady, baýamadyk galmady. Ýöne ol baýlygyny Allanyň ýoluna harç etdi. Käbiri baýlyga göz gyzdyranok, gaýtam eliniň tersi bilen itip goýberýär – diýdi.

«SÖZCÜ» gazetiniň žurnalisti Soner Ýalçynyň «Tagut. Mukaddes aldanyşyň sejeresi» kitabyňy okanymda, ýadyma ýaňky dialog düşdi. Soňra kitabyň «Ebu Zer sagçymy?» bölümünde sägindim:

«Zalyň Mugawyýanyň ekslutasiýasyna we elpe-şelpelige ýykgyň edýän häkimiýetine garşy gidendigi üçin Rebeze çölüne sürgün edilen sahaba Ebuzer Gifarä «sagçy» diýip bilerismi? Ady Jundub ibn Junade ibn Sekan... Anyk doglan ýylyny bilýän ýok. Lakamy «Zer», ýagny altyn, baýlyk diýmek. Ýogsam bolmasa, Ebu Zer çopandy. Täze dörän dini we pygamberi has ýakyndan tanamak üçin Mekgä gelipdir: Hezreti Alynyň öýüne myhman bolupdyr, Hezreti Muhammet bilen tanşypdyr, iman edipdir. Ebu Zer ilkinji muhajir musulmanlardandyr... Taryhçy Tabarynyň aýtmagyna görä, Ebu Zer yslamy kabul eden dördünji ýa başinji adam elken. Muhammet pygamberden «Abdylly» adyny aldy. Beni Gifar taýpasy-da 629-njy ýylda musulman boldy. Bir ýyldan soň... Müňe golaý adam bilen Halit ibn Welidiň serkerdeliginde Huneýn-Taif ýörişine gatnaşdy. Wizantiýa garşy bolan Tebuk söweşinde boldy. Ebu Zer yslamyýetiň ilkinji uruşlarynyň hemmesinde bardy».

• Ýogsa-da, Ebu Zer haçan «kelle agyrtmaga» başlady?

«Onuň üçin Hezreti Osmanyň häkimiýetine çenli hiç hili mesele ýokdy. Diňe şondan soň ol ynjalyksyzlyk duýmaga başlady we muny belent ses bilen dillemäge başlady. Gurhanyň baýlyk toplaýanlara dowzah oduny wada berýän aýatларыny okap berdi. «Haçanda garypluk bir gapydan girse, din başga gapydan çykyp gider». Ebu Zer gitdigisaýy garyplaşýan halkyň we adalatyň sesi boldy. Birinji sahabalardan bolandygy üçin halkyň arasynda hormat-sylagy uludy. Ebu Zer soragyny aç-açan berýärdi: Nämüçin halyf Osman ýüpek geýýär? Nämüçin «Darül-Hilafe»-de iň datly naharlardan doly saçaklar bezelýär? Nämüçin halyfat şurasynyň agzasy Zübeýriň her gün işläp gazananларыny oňa getirip berýän tegelek müň sany guly bar?»

Ebu Zer Hezreti Muhammediň (s.a.w) durmuşyndan mysallar berýärdi:

«Aýlar geçse-de, pygamberiň öýünde nahar bişirmek üçin oduň ýanan wagty ýokdy. Pygamberiň öýünde bar azyk-owkat köplenç suw bilen hurmadan ybaratdy. Ol özüni açlyk bilen synaýardy we

köplenc açlyga döz gelmek üçin garnyna daş daňýardy. Geýimi, iýip-içýäni we ýönekeýje öýi bilen biz Ashaby-Suffa jemagatyna teselli berýärdi. Ýersizdik, köplenc aç-suwsuzdyk, aramyzdan bir topary her gihe onuň bilen bile garbanardy, haçan öýünde nahar bişirilse, bizi çagyrdy. Arpa unundan we hurmadan edilen nahardy o...»

• **Yslam sagçymy?**

Soner Ýalçyn «Tagutynda» diýseň «agyr» çekişmä giripdir. Anyk mysallaryň üstünden kimleriň dini bozandygyny gürrüň beripdir, «sag-çep» düşünjeleriniň üstünden Hezreti Muhammediň (s.a.w) beýik rewolýusionerdigini ýazypdyr:

«2021-nji ýyldy. «Aýasofýa» metjidinde hapyzlyklaryny tamamlan 136 talyba prezident Erdoganynyň gatnaşmagynda diplomlary gowşuryldy. Dabarada nepagadaky ymam Mustapa Demirkanyň şu sözleri gowur turuzdy: «Şu we şunuň ýaly ybadathanalar ybadathana bolup galmagy üçin gurulypdyr, peşgeş berlipdir. Şeýle bir wagt gelip ýetdi, bir asyr ýaly wagtyň içinde azan we namaz bu ýerde gadagan edildi we muzeýe öwrüldi» diýip, «Bakara» süresiniň 114-nji aýatyny okap, sözünüň üstüni ýetirdi: «Hawa, olardan has zalym, has kapyr kim bolup biler? Ýa Rebbi, ol aňyýeti bu ymmatyň başyna gelmegini takdyryna ýazma...»

Öňki ymam döwletiň birinji derejeli adamy Erdoganynyň gözünüň içine seredip, «Aýasofúany» muzeýe öwren Atatürke nälet okady. Wah, nähili gynançly... bu ýurduň musulmanlaryna yslamy kim öwretmeli?»

Alyň, size kitapdan ýene bir jedel döretjek pikirler:

«Türkiýede wahhabylyk Saud Arabystanyndan has beter güýçli. Geň galyp oturmaň. Serediň: professor Ihsan Süreýýa Syrma Ankara uniwersitetiň ylahyýet fakultetini 1966-njy ýylda tamamlady. Yslam taryhy boýunça doktorlyk dissertasiýasyny goramak üçin Fransiýa gitdi. Arap dilini öwrenmek üçin Tunisde boldy. 1973-nji ýylda ylymlaryň doktory, 1980-nji ýylda

dosent, 1989-njy ýylda professor boldy. 1995-nji ýylda basyş edilip, pensiýa çykaryldy. Yslam taryhy boýunça 30 kitap, 200-den gowrak makala ýazdy. Professor Syrma 2020-nji ýylyň Giresun Kitap sergisine çagyryldy: uçar biletlere ugradyldy. Soňra «ýerli syýasy deňagramlylyk» diýlip, sergä gatnaşmagy goýbolsun edildi! «Ýerli deňagramlylyk» diýýänlerem Syrmanyň bä jiltlik «Musulmanlaryň taryhy» atly ylmy işinde «Mugawyýaňky we onuň ogly Ýezidiňki nädogrudy, Hezreti Alyňky dogrudy» diýip ýazmagydy. Tötänlik... Syrmabyň ýerli syýasy deňagramlylyk sebäpli Giresuna gelmeginiň islenmedik günü ABŞ Kasym Süleýmanyň öldürdi! Kasym Süleýmany barada hiç zat bilmeýän ýezitçi tarapdarlaryň käbiri «şaýy serkerdesi öldürildi» diýip baýram etdi! Olaryň bar görýän zady – öleniň şaýy bolmagydy! Olar üçin ýeke-täk ölçeň – Syrmanyň Hezreti Alyny hakly çykaran pikirleridi. Ýňdarma mezhepçilik we syýasat adamlary oýnawaja öwrüp taşlapdyr. Biziň illerde syýasy yslamçylaryň 200 ýyl bäri imperializmiň hatarynda ýer almagynyň sebäplerine kelle agyrsak gowy bolmazmy?»

Onda sorag şu: Yslam sagçymy? AKP we Erdogan Ebu Zeriň ýanyndamy ýa-da Mugawyýanyň?

Aýtunç ERKIN.

«SÖZCÜ» gazeti, 20.06.2024 ý. Publisistika